

PARTIJ VAN DE VRIJHEID UTRECHT

A 4

Amendement normering grondgebonden veehouderij

INGETROKKEN

De Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 februari 2013, aan de orde hebbende het statenvoorstel Vaststellen Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013 – 2028 en de Provinciale Ruimtelijke Verordening 2013 provincie Utrecht,

besluiten

aan het in het statenvoorstel geformuleerde beslispunt 2 toe te voegen:

‘met dien verstande dat:

1. In de PRV, artikel 1.1, lid 2 de definities van agrarisch bedrijf, grondgebonden landbouw en niet-grondgebonden landbouw:

agrarisch bedrijf: een bedrijf dat is ingericht voor zowel de grondgebonden als niet-grondgebonden activiteiten: het telen van gewassen, boomteelt daaronder begrepen, of het houden van dieren, één en ander ten behoeve van het voortbrengen van producten;

grondgebonden landbouw: agrarisch bedrijf met een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate niet in gebouwen plaatsvindt. Het betreft akkerbouw, vollegrondstuinbouw, fruitteelt en boomteelt en rundvee-, paarden-, schapen- of geitenhouderij voor zover bij deze veebedrijven het benodigde ruwvoer (gras, snijmaïs) geheel of vrijwel geheel afkomstig is van de op basis van structureel bij het bedrijf behorende gronden;

niet-grondgebonden veehouderij (intensieve veehouderij): agrarisch bedrijf met een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate in gebouwen plaatsvindt en gericht is op het houden van dieren, zoals rundveemesterij, varkens-, vleeskalver-, pluimvee-, pelsdier-, geiten- of schapenhouderij of een combinatie van deze bedrijfstvormen, alsmede naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfstvormen, met uitzondering van grondgebonden veehouderij;

Worden vervangen door de definitie van agrarisch bedrijf:

Agrarisch bedrijf: een bedrijf dat is gericht op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen (boomteelt daaronder begrepen) en/of het houden van dieren, nader te onderscheiden in:

a. grondgebonden agrarisch bedrijf:

1. akker- en vollegrondstuinbouw: de teelt van gewassen op open grond, daaronder niet begrepen sier-, fruit- en bollenteelt;
2. bollenteelt: de teelt van bloembollen al dan niet in samenhang met de teelt van bolbloemen;
3. fruitteelt: de teelt van fruit op open grond;
4. grondgebonden veehouderij: het houden van melk- en ander vee (nagenoeg) geheel op open grond en waarbij de productie (nagenoeg) geheel afhankelijk is van de agrarische grond als productiemiddel;
5. paardenhouderij en paardenfokkerij;
6. sierteelt: de teelt van siergewassen (boomteelt daaronder begrepen) op open grond al dan niet gecombineerd met de handel in boomkwekerijgewassen en vaste planten;

b. niet-grondgebonden agrarisch bedrijf:

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID UTRECHT

1. glastuinbouw: de teelt van gewassen (nagenoeg) geheel met behulp van kassen, permanente tunnels en plastic kassen daaronder begrepen;
  2. intensieve kwekerij: de teelt van gewassen, paddenstoelen daaronder begrepen, in gebouwen;
  3. intensieve veehouderij: een bedrijf met een in hoofdzaak niet-grondgebonden agrarische bedrijfsvoering die is gericht op het houden van dieren, zoals rundveemesterij (exclusief vetweiderij), varkens-, vleeskalver-, pluimvee- of pelsdierhouderij of een combinatie van deze bedrijfsvormen, alsmede naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfsvormen;
2. In de PRV, artikel 1.1, lid 2 de toelichting op grondgebonden landbouw:

Grondgebonden landbouw: bij grondgebonden landbouwbedrijven gaat het om landbouwbedrijven, waarbij het voortbrengend vermogen van de bij het landbouwbedrijf behorende landbouwgrond de basis van het landbouwbedrijf is. Het kan gaan om akker- of tuinbouwbedrijven of om zogenoemde graasdierbedrijven (bijvoorbeeld melkveebedrijven), waarbij de teelt van gras en voedergrassen de basis voor de bedrijfsvoering is. Er is bij veebedrijven sprake van grondgebondenheid wanneer het voor het vee benodigde ruwvoer geheel of vrijwel geheel afkomstig is van de bij het bedrijf behorende landbouwgrond. Bij een veebezetting van 2,5 grootvee-eenheden of minder per hectare gras en voedergrassen wordt aan deze voorwaarde voldaan. Grootvee-eenheid (GVE): rekeneenheid voor het vaststellen van de veebezetting zoals vastgelegd door de Europese Commissie (EU 2009, L329/3). Melkkoe = 1,0 GVE, kalf = 0,4 GVE, paard = 0,8 GVE, schaap of geit = 0,1 GVE. Eventuele aanvoer van krachtvoer van buiten het bedrijf wordt buiten beschouwing gelaten. Onder bij het bedrijf behorende landbouwgrond wordt verstaan landbouwgrond in de directe omgeving van het bedrijf, waar het bedrijf structureel, bij voorkeur op basis van eigendom of langdurige pacht over kan beschikken. Op basis van landbouwkundige productiegegevens en voedernormen is vastgesteld dat een veebedrijf wat betreft ruwvoer nog net zelfvoorzienend is bij een veebezetting van 2,0 GVE per ha op matige grond tot 2,5 GVE per ha op goede grond. Grondgebondenheid van veebedrijven wordt ook wel gedefinieerd op basis van het criterium wel of geen mestoverschot op bedrijfsniveau. Op basis van dit criterium worden ook maximale veebezettingen van 2,0 -2,5 GVE per ha vastgesteld;

wordt geschrapt.

(Noot: in het betreffende bestemmingsplan is hiervoor geen aparte toelichting opgenomen.)

3. In de Nota van beantwoording paragraaf 6.6.1/3 Definitie grondgebonden landbouw, de tekst:

Reactie GS: In de PRS en PRV maken we onderscheid tussen grondgebonden veehouderij en niet-grondgebonden veehouderij. Dit onderscheid is ruimtelijk relevant, omdat grondgebonden veehouderij functioneel gebonden is aan het landelijk gebied, in tegenstelling tot niet-grondgebonden veehouderij. Grondgebonden veebedrijven verzorgen en benutten (voor de winning van veevoer) de aanwezige landbouwgrond en dragen zo ook bij aan het openhouden en het beheer van het landelijk gebied. De aanwezige bedrijfsbebouwing staat in verhouding tot de bij het bedrijf behorende onbebouwde landbouwgrond. Niet-grondgebonden veehouderij is niet functioneel gebonden aan een locatie in het landelijk gebied en draagt niet bij aan het beheer van het landelijk gebied. Het voer wordt van elders aangevoerd en de mest wordt afgevoerd. Niet-grondgebonden veehouderij draagt wel bij aan versterking van het landelijk gebied en omgevingseffecten zoals verkeersdruk, mestoverschotten, ammoniak, geur e.d. Vanwege de beperkte fysieke- en milieugebruiksruimte in Utrecht voeren wij een terughoudend beleid wat betreft vestigings- en groeimogelijkheden voor de niet-grondgebonden veehouderij. De beoordeling of een bepaald type landbouwbedrijf in een bepaald gebied wat betreft landschap en milieueffecten wel of niet inpasbaar is, is een ruimtelijke afweging waar provincies en gemeenten

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID UTRECHT

verantwoordelijk voor zijn en niet het Rijk. Deze ruimtelijke afweging staat los van het generieke mest- en ammoniakbeleid van het Rijk.

De definitie voor grondgebonden veehouderij in de PRV sluit aan bij definities die wij in eerdere streekplannen hanteerden en heeft als essentie dat de teelt van gras en voedergewassen de basis is voor de bedrijfsvoering en dat het voor het vee benodigde ruwvoer geheel of vrijwel geheel afkomstig is van de bij het bedrijf behorende landbouwgrond. Daarbij gaan wij ervan uit dat het voederrantsoen voornamelijk uit ruwvoer bestaat. De definitie bepaalt niet dat het ruwvoer via beweiding benut moet worden. Zowel beweiding als voederwinning (maaïen) zijn bedrijfsactiviteiten die buiten gebouwen plaatsvinden en dus passen binnen de definitie van grondgebonden landbouw. Het is wel van belang dat de landbouwgrond in de directe omgeving van de bedrijfsgebouwen ligt, omdat alleen dan sprake is van een functionele eenheid. Het CLM stelt in een studie over grondgebondenheid dat een adequaat toezicht, verzorging en benutting van de landbouwgrond vanuit de bedrijfsbebouwing niet realistisch is bij afstanden groter dan 15 kilometer.

Om de definitie van grondgebonden veehouderij hanteerbaar te maken, gebruiken wij als richtgetal maximaal 2,5 GVE per ha grasland en voedergewassen. Dit richtgetal is goed onderbouwd op basis van het productievermogen van grasland en mais en de voederbehoefte van (melk)vee op efficiënt producerende veebedrijven. Dit richtgetal is eerder ook gebruikt in nota's van het Rijk. In Denemarken, dat vergelijkbare productieomstandigheden heeft als Nederland, wordt een waarde van 2,3 GVE per ha gehanteerd. Bij een veebezetting van 2,5 GVE per ha kan de mest ook nog geheel of grotendeels binnen de gebruiksnormen op eigen bedrijf worden benut. Wij hanteren 2,5 GVE per ha als richtgetal. Hiervan kan alleen afgeweken worden als aantoonbaar sprake is van buitengewoon efficiënt producerende bedrijven met bovengemiddelde gewasopbrengsten. Om dit te verduidelijken, zullen we dit richtgetal uit de definitie zelf halen en in de toelichting terug laten komen.

In het Reconstructieplan Gelderse Vallei/Utrecht-Oost van 2005 wordt het houden van melkvee, schapen of paarden en biologische landbouw per definitie als grondgebonden beschouwd. Bij de actualisatie van het Reconstructieplan in 2010 hebben wij al vastgesteld dat deze definitie onnauwkeurig en achterhaald is. Niet alle biologische bedrijven zijn grondgebonden, onder andere omdat op een aantal biologische bedrijven slechts een deel van de productie is omgeschakeld. Hoewel de meeste Utrechtse melkveebedrijven op dit moment aan de definitie voor grondgebondenheid uit de Ontwerp PRV voldoen, kunnen sommige melkveebedrijven door vergaande intensivering (groeien in aantal dieren zonder grond bij te kopen of bij te pachten) niet meer als grondgebonden beschouwd worden. Er is geen reden om een melkveebedrijf dat grote hoeveelheden voer van elders aanvoert en grote hoeveelheden mest moet afvoeren ruimtelijk anders te behandelen dan een niet-grondgebonden varkensbedrijf.

Door enkele indieners zijn vragen gesteld over de praktische uitwerking van grondgebondenheid: Kan eenjarige pacht of 'grijze' pacht ook meetellen bij de hoeveelheid beschikbare grond? Hoe ga je om met een tijdelijke onbalans tussen vee en grond bij een groeiend bedrijf? Wat is de consequentie wanneer je grond moet afstaan voor publieke doelen? Wanneer een veehouder aanspraak wil maken op een groter bouwperceel dan 1,5 ha in een gebied waar dit alleen mogelijk is voor grondgebonden veehouderijen, dan zal hij moeten aantonen dat hij in de beoogde situatie structureel voldoende grond ter beschikking zal hebben om als grondgebonden bedrijf te functioneren. Een structurele beschikbaarheid van grond is het beste aan te tonen op basis van eigendom of langdurige pacht. Daarmee is niet uitgesloten dat ook via andere exploitatievormen een structurele beschikbaarheid aangetoond kan worden. Dit geldt niet voor de situatie dat een aanzienlijk deel van de landbouwgrond in gebruik is via de zogenoemde 'grijze' pacht, d.w.z. mondelinge en schriftelijke pachtvereenkomsten die niet ter goedkeuring zijn voorgelegd aan de Grondkamer. De aanpak van de problematiek van de grijze pacht en aanpassing van de pachtwetgeving is een onderwerp voor de Rijksoverheid. Een tijdelijke onbalans tussen vee en grond bij een groeiend bedrijf kan geaccepteerd worden, wanneer de veehouder voldoende aannemelijk maakt dat deze tijdelijke onbalans binnen redelijke tijd hersteld wordt en hij blijkt geeft daar voldoende inspanningen voor te leveren.

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID UTRECHT

Wanneer een grondgebonden bedrijf grond moet afstaan voor een publiek doel zoals woningbouw of wegaanleg, zijn de meest voor de hand liggende oplossingen het aanbieden van vervangende grond, bedrijfsverplaatsing of bedrijfsbeëindiging. Meestal zijn hier financiële regelingen voor. Of omschakeling naar niet-grondgebonden veehouderij een mogelijkheid is, hangt af van de situatie en ruimtelijke mogelijkheden ter plekke.

Voorstel GS: PRV aanpassen door het richtgetal van 2,5 GVE uit de definitie voor grondgebonden landbouw te halen en in de toelichting op deze definitie terug te laten komen; en door in de definitie te spreken van 'structureel bij het bedrijf behorende gronden' in plaats van 'op basis van eigendom of langdurige pacht bij het bedrijf behorende gronden'.

wordt vervangen door:

Reactie GS: In de PRS en PRV maken we onderscheid tussen grondgebonden veehouderij en niet-grondgebonden veehouderij. Dit onderscheid is ruimtelijk relevant, omdat grondgebonden veehouderij functioneel gebonden is aan het landelijk gebied, in tegenstelling tot niet-grondgebonden veehouderij. Grondgebonden veebedrijven verzorgen en benutten (voor de winning van veevoer) de aanwezige landbouwgrond en dragen zo ook bij aan het openhouden en het beheer van het landelijk gebied. De aanwezige bedrijfsbebouwing staat in verhouding tot de bij het bedrijf behorende onbebouwde landbouwgrond. Niet-grondgebonden veehouderij is niet functioneel gebonden aan een locatie in het landelijk gebied en draagt niet bij aan het beheer van het landelijk gebied. Het voer wordt van elders aangevoerd en de mest wordt afgevoerd. Niet-grondgebonden veehouderij draagt wel bij aan verstening van het landelijk gebied en omgevingseffecten zoals verkeersdruk, mestoverschotten, ammoniak, geur e.d. Vanwege de beperkte fysieke- en milieugebruiksruimte in Utrecht voeren wij een terughoudend beleid wat betreft vestigings- en groeimogelijkheden voor de niet-grondgebonden veehouderij. De beoordeling of een bepaald type landbouwbedrijf in een bepaald gebied wat betreft landschap en milieueffecten wel of niet inpasbaar is, is een ruimtelijke afweging waar provincies en gemeenten verantwoordelijk voor zijn en niet het Rijk. Deze ruimtelijke afweging staat los van het generieke mest- en ammoniakbeleid van het Rijk.

De definitie voor grondgebonden veehouderij in de PRV sluit aan bij definities die wij in eerdere streekplannen hanteerden en heeft als essentie dat de teelt van gras en voedergewassen de basis is voor de bedrijfsvoering en dat het voor het vee benodigde ruwvoer geheel of vrijwel geheel afkomstig is van de bij het bedrijf behorende landbouwgrond. Daarbij gaan wij ervan uit dat het voederrantsoen voornamelijk uit ruwvoer bestaat. De definitie bepaalt niet dat het ruwvoer via beweiding benut moet worden. Zowel beweiding als voederwinning (maaien) zijn bedrijfsactiviteiten die buiten gebouwen plaatsvinden en dus passen binnen de definitie van grondgebonden landbouw. Het is wel van belang dat de landbouwgrond in de directe omgeving van de bedrijfsgebouwen ligt, omdat alleen dan sprake is van een functionele eenheid. Het CLM stelt in een studie over grondgebondenheid dat een adequaat toezicht, verzorging en benutting van de landbouwgrond vanuit de bedrijfsbebouwing niet realistisch is bij afstanden groter dan 15 kilometer.

Om de definitie van grondgebonden veehouderij hanteerbaar te maken, gebruiken wij in de Ontwerp PRV als richtgetal maximaal 2,5 GVE per ha grasland en voedergewassen. Dit richtgetal is goed onderbouwd op basis van het productievermogen van grasland en mais en de voederbehoefte van (melk)vee op efficiënt producerende veebedrijven. Dit richtgetal is eerder ook gebruikt in nota's van het Rijk. In Denemarken, dat vergelijkbare productieomstandigheden heeft als Nederland, wordt een waarde van 2,3 GVE per ha gehanteerd. Bij een veebezetting van 2,5 GVE per ha kan de mest ook nog geheel of grotendeels binnen de gebruiksnormen op eigen bedrijf worden benut. Wij hanteren in de Ontwerp PRV 2,5 GVE per ha als richtgetal. Hiervan kan alleen afgeweken worden als aantoonbaar sprake is van buitengewoon efficiënt producerende bedrijven met bovengemiddelde gewasopbrengsten. Gezien de vele reacties die dit oproept, zullen wij zoeken naar een andere definitie waarin 2,5 GVE niet voorkomt.

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID UTRECHT

In het Reconstructieplan Gelderse Vallei/Utrecht-Oost van 2005 wordt het houden van melkvee, schapen of paarden en biologische landbouw per definitie als grondgebonden beschouwd. Bij de actualisatie van het Reconstructieplan in 2010 hebben wij al vastgesteld dat deze definitie onnauwkeurig en achterhaald is. Niet alle biologische bedrijven zijn grondgebonden, onder andere omdat op een aantal biologische bedrijven slechts een deel van de productie is omgeschakeld. Hoewel de meeste Utrechtse melkveebedrijven op dit moment aan de definitie voor grondgebondenheid uit de Ontwerp PRV voldoen, kunnen sommige melkveebedrijven door vergaande intensivering (groeien in aantal dieren zonder grond bij te kopen of bij te pachten) niet meer als grondgebonden beschouwd worden. Er is geen reden om een melkveebedrijf dat grote hoeveelheden voer van elders aanvoert en grote hoeveelheden mest moet afvoeren ruimtelijk anders te behandelen dan een niet-grondgebonden varkensbedrijf.

Door enkele indieners zijn vragen gesteld over de praktische uitwerking van grondgebondenheid: Kan eenjarige pacht of 'grijze' pacht ook meetellen bij de hoeveelheid beschikbare grond? Hoe ga je om met een tijdelijke onbalans tussen vee en grond bij een groeiend bedrijf? Wat is de consequentie wanneer je grond moet afstaan voor publieke doelen? Wanneer een veehouder aanspraak wil maken op een groter bouwperceel dan 1,5 ha in een gebied waar dit alleen mogelijk is voor grondgebonden veehouderijen, dan zal hij moeten aantonen dat hij in de beoogde situatie structureel voldoende grond ter beschikking zal hebben om als grondgebonden bedrijf te functioneren. Een structurele beschikbaarheid van grond is het beste aan te tonen op basis van eigendom of langdurige pacht. Daarmee is niet uitgesloten dat ook via andere exploitatievormen een structurele beschikbaarheid aangetoond kan worden. Dit geldt niet voor de situatie dat een aanzienlijk deel van de landbouwgrond in gebruik is via de zogenoemde 'grijze' pacht, d.w.z. mondelinge en schriftelijke pachtovereenkomsten die niet ter goedkeuring zijn voorgelegd aan de Grondkamer. De aanpak van de problematiek van de grijze pacht en aanpassing van de pachtwetgeving is een onderwerp voor de Rijksoverheid. Een tijdelijke onbalans tussen vee en grond bij een groeiend bedrijf kan geaccepteerd worden, wanneer de veehouder voldoende aannemelijk maakt dat deze tijdelijke onbalans binnen redelijke tijd hersteld wordt en hij blijkt geeft daar voldoende inspanningen voor te leveren.

Wanneer een grondgebonden bedrijf grond moet afstaan voor een publiek doel zoals woningbouw of wegaanleg, zijn de meest voor de hand liggende oplossingen het aanbieden van vervangende grond, bedrijfsverplaatsing of bedrijfsbeëindiging. Meestal zijn hier financiële regelingen voor. Of omschakeling naar niet-grondgebonden veehouderij een mogelijkheid is, hangt af van de situatie en ruimtelijke mogelijkheden ter plekke.

Voorstel GS: PRV aanpassen door een alternatieve definitie voor grondgebonden landbouw op te nemen waarin niet gesproken wordt van 2,5 GVE.

Toelichting

Het is noodzakelijk een definitie van in de PRV op te nemen i.v.m. de verschillen in uitbreidingsmogelijkheden tussen grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderijbedrijven. De definitie zoals opgenomen in de ontwerp-PRV sluit onvoldoende aan bij de praktijk, met name voor wat betreft de 2,5 GVE-norm en kan leiden tot ongewenste neveneffecten bij uitbreidingen van grondgebonden bedrijven. Hanteren van de omschrijving, zoals gebruikt in de bestemmingsplannen van Renswoude en Woudenberg, voorkomt deze problemen.

G.A. de Kruif, CDA

W. van Wikselaar, SGP

H.N. Scherer, PVV

E. R.M. Balemans, VVD

c. de Kruif, Christiaanse Unie